

9. října 1924.

41.

Viz str. 23.

K dějinám obce: V archivu obecném nalezena učelní kniha píjemi a vydání obecních a dodána kronikáři řediteli Františkem Mlynářovi učitelem ředitelem Františkem Vojt. v říjnu 1923 k u prohlédnutí. Štítek knihy - velkého kancelářského formátu 24cmx38 - neje napis. Pan svij Pozor/ke - Ubec Adamsthal. Dále učelní knihy nečitelný s letopočtem 1832. - Na straně první: „Tato kniha je založena za času představeného Soudce na Ubey Adamsthalské Soliz: Sebastian Rummel Richter. Wenzel Ritzel Pudmistr, Jakub Dreher, Johan Hordeček, Johan Prochaska tého času Školní Učitel a Písarí obecný. Pan Wachnij Alexander Frank. Pán nad Věckami železnejma Adalbert Mahler. Kontrolor Alois Wacławsky. - Tato kniha Kosstovala 1 fč (el.) 40 + (kr.)“ Následuje „Popisný Soudci Ubey Adamsthalské 1832“, jichž bylo toho roku 46 ve 54 číslech domovních, potom výpisni. Knížecí Magistr a všichni Služebníci knížete Pána seř Hofení a všechny Familie. Ujmen „majstri“ a „služebník“ přidáno někdy „pan“, cíled a občané bez toho titulu. Z „popisu“ vyjmo, že v době té (za pobytu a rochnostenské vlády) spravována obec pozorickou rochností, jejž jmenovala rychláře, občané pak si volili půdmistra a ostatní „soudci“ (koncile či radní). Tak bylo do roku 1850, jímž započaly v knize konci a v němž nastoupily správni stády a soudci statní, jakož i začala samospráva obcí na rochnosti nezávisla. - Kniha psána řeckým, pravopisem z dob probuzenských, písmo (zvláště Procházký, prvního ručního a dejšího učitele) zřídka promíseno tvary písma latinského. „Poznamenaný obecných Soudci“ ješt v první, přední polovici, „Poznamenaný píjemi Rok od Roku 1832“ v druhé polovici knihy. Obnory znacený ve méně konvenční, když 1 zlatý mohl být krejcaru řádnu. Polovky vydání jsou skoro rok od roku stejné a týkají se výdajů za počítecky „soudci“ do Pozorce, za majetek školy (v domě učitelově), za dříví pro

školu, na vizitace kostelní a školní, opravy hřbitova (starého)
 kaple a p. Součet vydání (jeho třeba na bývalky nebo se na jed-
 mu druhu) činil 18/11 počtu, pak stoupal, kolažem r. 1848,
 kdy provedena „pekrulýrka“, a následovalo i vydání.
 Vydání se rozdělovalo na „sousedy“ a „hofery“ a platilo se přímo
 rychlářovi, jenž „pocty“ (= ucty) dal na archivarském soudě
 v Pozorce „zrevidirovali“ a „přeložili na jazyk německý“
 což stálo dokromady 4/11 kor. „Sousedí“ i „chalupníci“
 platili vždy apon 3/4 vydání, klic k ročnímu vydání
 neuřízen blíže. Nájem školy označen jako „Školní kvar-
 ty“. V roce 1840 počalo „informárium“, t. j. očkování, za
 něj „flečárovi vravoskému“ se poprvé zaplatily 4/11.
 Za cestu do Pozorce dostal „ouřad“ (judicium obyčejné)
 45 kr. — V příjmech byly pokuty, „za fecel obecni“,
 t. j. pravne náruž potrcem a vyvědecem, za obecního byka,
 za bradou a p. Příjmy ovšem mělašíly a proto vydání
 placena obnosy pozorčenými na „sousedy“ a „hofery“. —
 Na několika stranách posledních (3) a na deskách zapsáno
 něco z událostí současných. Pamětní a Bolestna od Boha
 na lid dopustěna Metla v Roků 1831. a 1832. v Moravě,
 co se přihodilo, totiž poprvé rādění cholery („od východu
 slunce vzešla taková nemoc“), rādění požáru v r. 1833,
 s milostivém léte 28. června 1833, požár toho roku byl trojí,
 téhož roku velká bouře získala v noci 31. prosince, v r. 1834
 vyletela prachárna Vinc. Kotasa do počebu (19. března),
 při čemž zmrzelou popáleni dva „lovary“ (Kříček a Křivánek)
 téhož roku byl opět ohněm, v r. 1836 nas cholera, v r. 1839
 domy nově čislované, v r. 1841 opět požár veliký, v němž i
 „střední kvarť“ v ē. 21. vyhořel, dne 1. října v roce let. 1857 v
 3½ hodině umírel „představený obce a majetník prachárny“ Lebedim
 Rumler, majetník domu č. 19., na „pastavení moči“. Tato posled-
 ní počnávka (o smrti Rumlerové) učiněna římskem prvním
 až v r. 1857, kdy knížecí uřík „počtem“ neučinil.

Ze řvabachových poznámek po nášem na konci knihy učiněných se dovidíme, že 31. října 1852 sečila se kaple „od všeobecného Pána Překryna Wajse“, že „zadání našeho nejmilosrdejšího císaře Pána se stalo dne 24. dubna 1854“ (cis. Frant. Josef I.), až 1. října 1854 se počít kříž „v polu“ a dne 4. října 1854 „byla dřína komis které slavní kostela v Adamově“. (Byl pak r. 1857 postaven.)

Na zadní desce zaznamenáno, že 21. prosince 1831 „všeobecný Pán babický Dominik Salla světil v Adamovském kostele“. Udáno, že to bylo v době „léčolery“ a první tam v jednom hrobu pochováni byli Jakub Wemula (Vémula²) a Terezie Procházková (z čís. 21), snad matka učitele Jana Adamovského už 23. října a znova 1. listopadu ve strachu a očekávání té nemoci konali „prosebné procesii“ na Vranov, za odvrácení těch nemocí, osém marně. Umírelo jich pak skoro denně v r. 1832 v lednu a dále vždy po jednom i více. — Za tento kprávou ještě poslední zápis, že „roku 1853 18. prosince byl naš císař Pán pichnole (pichnul = bodnul) načem od krejčovského tovaryše“.

Na přední desce knihy neumělým řvabachem zaznamenáno, že 12. října 1831 o 4 hod. ráno a pak několik dní „byla velká voda“. (Kniha různane v archivu obce.) (Odm. 19.2.1924.)

K dějinám drahy (železnice): Z díla „Geschichte der Eisenbahnen der österreichisch-ungarischen Monarchie“ z r. 1898 zjištěno (z I. dílu), že spojka (trati Vídň - Praha) z Brna do L. Trnava začala se v délce 90 km. stavěti od Obranu u „knížecí steaky“ (Fürstensteig) r. 1843, a to podnikatelem takovým stavbou pověřených (mimo kolejnice a p.) felicem Falachi-nim z Vídň, jenž jsa byl mol italské dechňky, jímž plnil denně 30 kr až 1 kl. Železna pravé i baráková nemocnice (neudáno kde), uporověno na obhájený terén mezi Obranou a Blanskem, podotknuto, že vzdálení tunelu nedalo příliš práce, jelikož vrchové skal odděleny ^{jáma} tenkými vrstvami křídy snadno se loupaly. Mezi Brnem a Blanskem je 10 tunelů (dlouhých 60° - 224, d. j. 113-423 m), z nich Noorbradsky.

nejdelší. V tomto sítku drah by je 22 mostů, na celé trati tež pak (Brno - Č. Třebová) je jich 60. Rozvoj na drahu by (počtu aži jen Brno - Unterbarm) byl 8,991.504 pl. konv. mince. Jízda na trati z Brna nahájena slavnostně (večerem atd.) dne 1. ledna 1849. V roce ^{1848.} ~~pravděpodobně~~ nezáří oběžích pračce v něm niceho nezpomněnuto. Trat' byla spojkou nejdřívejší parní železnice v býv. Rakousku "Vídeň - Brüclava - Olomouc - Praha", jež do Olomouce otevřena 17. října 1841, odhad do Prahy až 1. října 1845. (osm. 9. II. 1924) První jízdky železnice parní v býv. Rak. výběc otevřen 17. listopadu 1837 z Floridsdorfu u Vídne do Wagramu v délce 131 km a pak postupně do Prahy a Krakova (zemřel 13. října 1847), posléze po vystavbě sítku Osvětim - Třebíč až 4/3. - Brnem v r. 1856. (doplňeno 19. II. 1924)

20. IV. 1924 A. Anderle
o. i. synf.

6. července 1924 nastala se Adamovskému zdravotní zpráva: Na zpáteční cestě z výletu, který pořádal řed. Mlynch se svým přítelem předstoupil zdejší stanice, insp. druh p. Brachilem na Palavské vrchy, vypadl nestastný ředitel náš z vlaku

za stanici Hor. Heráčice a byl lokomotivou na nedlejších kolejích posunující přejet.

Tragika jeho málého skonu vyniká tím více, že zbyl tak neštastné člověk, z jehož milého obličeje zářil klid, láska, z jehož ohledu k druhým patina byla opatrnost, a rovářilost, k jaké vzdálosti nejen mládež ale i okoli své nabádal. Záhadným způsobem stříchl se při nárazu na vylíhlou dveře vagónu, čímž vypadl řed. M. Klenýn až do skály v chodbičce, aby se osvěžil. Kdyby pád nebyl smrtelně osudným, jak zjištěno obdukcí, neděstí dovršeno posunující lokomotivou, která mimo volnu v pravde posízelala.

Rok 1924

Uzpramatovalo se z lekumí p. insp. Brachtla ihned po příjezdu do brněnských kanceláří nádražních, aby telefonicky zastavil provoz na osudné trati ~ bylo však již pozdě. Zdejší odejel do Adamova, aby byl prvním poslem dnešní zprávy pro ubohou rodinu i všechno občanstvo adamovské, které si zesnulého ředitele velmi vzáilo.

Na paměť zasloužilého řed. Mlynka, kronikáře Adamova několik črt jeho života: František Mlynka, nar. se 15. 1. 1869 ve Žďárně (hr. Prostějov) jako syn hostinského. Po maturitě gymnasijní (1888) v Olomouci (čes. gymnas) a po krátkém pobytu v Praze na čes. právnické fakultě (1 sem.) přijal 7. 1. 1890 místního učitele v Hrdlicích Čechách, pak od jíjna 1890 Topolné (Uhl. Hradec) řízení zkoušku měst. dobrolosti 1891. Při boře vyučoval jako zat. podučitel v Bráškách, v Napajedlích. Po zkoušce uč. způsobilosti (1893), a po zkoušce uč. zp. pro školy měst. (I. odb.) 1895 působil od 1. 1. 1896 jako uč. podučitel na měst. šk. v Holešově, pak jako uč. m. školy v Radkovách a od 1. 10. 1897 jako uč. odb. učitel v Bystřici pod Host. Od 1. 1. 1908 stal se ředitelem nové měst. školy ve Fryštáku, Holešově a od 2. 1. 1920 v Adamově.

Zemřelý byl vražený člověk, všemý učitel, vybořený učedlavatel širokých vrstev lidových, dlouholetý vůdce učitelstva pokrokového na svém okresu, a zlatý činovník sokolský. Na poli politickém byl znám jako nezistný pracovník, který poctivost hlasal a pánu příkladem předcházel. Byl nevědoměj a diskrétný Masarykův stoupenc. Někdo mu měl připomínky, že dovedl vždy zmírnovat protiny, zmírnovat rozvaděné, potírat nespravedlivost, nerovnodne, a vahavé pobízet a k činnému posilování. Neenal faleš, nedbal, ninaoz. Sam lopěbě jsa neúprosný dovedl jiné omlovarati a jim odpoutěti. Hlásil, až všel růzdaní poučováním všech, s nimž byl v jakémkolij styku. Sam sebe pokrokové přesvědčení vyřešil, nedoveda je srovnati s jakoukoliv matkostí, vystoupením z církve.

Skromný a nenáročný byl jeho život, a takový měl i pohřeb: Tiché rozloučení a krátké vyjádření vděčnosti nejbližších přátel na brněnském nádraží, bezhlubné, bolestné, setícné slzy v pardub. krematoriu. Jel tomu zájemcům, kteří lasky jím posívali jinu mítal a žije.

. Láska a milou věčnost. Památku dobrých neumírá.

Učitelský sbor a občanstvo uctilo památku prvního ředitele zdejší školy městanské darem 800,- Kč, za kterýž obnos sbírku získaným místu věřci zakoupeny knihy učební pro nemajetné žáctvo školy měst. Dále přičastnili se zástupci obce, místních rad, „Sokola“ a policijních korporací spolu s předsborem a deputací žáctva měst. Školy pochloučení s posluchačky zemlého na brněnském nádraží, aby ty nejkrašnejší květy lásky a vděčnosti - slzy - nechali skanouti a na raket je kryjici. Končně v den zprohlíšení jejich, dne 11. července, za nichého večera pošlo se učitelstvo místní a okolní občanstva a žáctvo zdejší a člení přátelé zemlého s mužem slavnosti na prostranství před obecnou školou, aby památku jeho naposled se poklonilo. Tam vylíčil zemlého ředitele jeho darmý přítel a spolupracovník řed. Fr. Šidloz Brna jako člověka, a učitele, za něj jednotu Brno venkov pochloučil, a s přím kol. Eug. Viktorin, za práci sokolskou poděkoval mu starosta místní řek. jednoty Křivohlásk, konečně památku jeho uctil tklivými slovy a poslední. S Bohem a c. Tolou Myšlenku a jménem bezkonfesijních občanů dal mu uč. K. Šprátek z Brna.

„Památna Mlynkova řije! Budíž ji čest!“

Tot i v rodu své funkce povážuje nověti v paměti svého předchůdce - kronikáře místupce jeho ředitel městanské školy Adamovi Flor. Kabelík, zvolený poče schůzi obec. zastupitelstva kronikářem obce Adamova.

Tíž nastoupil svůj úřad 1/9. 1925, a nesnadno mu perfektari s událostech v obci za jeho nepřítomnosti. Budou tudíž záznamy ráznu povšechného, pokud o nich bylo lze informace získat.

Zdravotní stav obyvatelstva v r. 1924 byl celkem R. 1924. uspokojivý. Vyskytovaly se sice choroby malačlivé, ale pouze, ojediněle a nedostoupeny nikde stříme epidemie (spala 2 případech, rášků 2, spalničky 2, trachom 1, tyf 1.) Umrtí v uvedených případech nebylo, ježto zavěcas užito bylo sera. Celé případy influenze vyskytly se v písni formě.

V r. 1924 narodilo se a mohutno bylo 6 dětí a pice 8 hrochů, a

8. děvčat. Umrtí v Adamově bylo 17 a do 9 měsíců až žen. Hygienické poměry stále se lepší třebaže jest velký nedostatek byňů. Láhodno by bylo kontrolovat i kupují jakost zboží, hlavně na jakost mléka.

Návštavby provádějí se učebně.

Úhrada výloh obvodu zdravotního výboru kryje se 1% z předepsaných daní.

Ode výkazu prohlídky zab. dobytka zpotichovaném v Adamově v I. pololeti 1924: 53 kusy hovězího dobytka, 15 let, 2 kozy, 21 králatt, 67 prasat a 1497 kg masa přivezeno. Průměrná váha hov. dobytka: 424,5 kg, telete 50 kg, kozy 21 kg, králata 3,2 kg a prasata 70 kg.

Včelařství.

Keunatí okolí obce a lesy poskytují včelstvu dosti pastov; na jaře 1924 22 včelařům přezinovalo 118 včelstev, které narostlo s 11 roji během léta na 120 včelstev.

S rozkvětem jara počínají v našich lesích květiny líška, sasanky, petrklíče a plamenky, ze kterých těží včelstva hodně pylu jakou medového nektaru. Hojně pastovují poskytují jilm a javory. Rovněž i kaštany, madaly a jiné jehličnaté stromy a keře podporují snůšku včeli. V pozdější době počínají vnačné pastovat akát a lípa, hojně na horských svazích radejsích rostoucí. —

O zajímavém včelařství stará se v Adamově místní včelařský spolek jako odbr. zem. včelař. spoleku v Brně, který v blízkých Babicích u řeky zastavil moderní plemennou stanici včelích march.

Jako všechno jinde vyskytuje se v Adamově četní nepřátele včely: sýkory, hmyz, z lesí do včelstva často zaletá a průšívají, ptáci, a v zimě mnohonásobně včelám přidobí myši. Rovněž i med podzemní snůškou jest včelstvu nebezpečný; jest to černý lesní med z výrostků obsahující v sobě různé karbonátové látky, závanející aromatickými pilicemi, které lujuivé jak lécí působí pro zdraví lidské v některých vnitřních a nervových nemocích, avšak pro výrobitele včelce bývá v zimě osudným. Má totiž